1-ŞÖBA · VETERINARIYA MEDITSINASI VA HAYVONLAR SALOMATLIGI

UDK: 619:615:636.5

INTROVIT ES 100 PREPARATINIŃ QUSLAR ORGANIZMINE HÁM STRESSKE QARSI FARMAKOLOGIYALIQ TÁSIRI

Samarqand mámleketlik veterinariya medicinası, sharwashılıq hám biotexnologiyalar universitetiniń Nókis filialı "Veterinariya medicinası hám farmakologiyası" kafedrası, v.f.d. (PhD)

aǵa oqıtıwshısı:J. E. Rejepbayev

Magistir:Koʻmekbaev Madiyar

DOI
10.66073/ReFocus-Conf/1311036

NASHR SANASI
13.11.2026 · Nukus

SAHIFALAR
194–196

NASHR HAMKORI
Research Focus
ISSN 2181-3833

IQTIBOS UÇUN Rejepbayev J.E., Koʻmekbaev M. Introvit es 100 preparatiniń quslar organizmine hám stresske qarsi farmakologiyaliq tásiri // Veterinariya meditsinasi va çorvaçilikdagi dolzarb muammolar va ularning yeçimlari: xalqaro ilmiy va ilmiy-texnik anjuman materiallari. – Nukus, 2026. – B. 194–196. – DOI: 10.66073/ReFocus-Conf/1311036

ANNOTACIYA Usı maqalada Introvit ES 100 oral preparatınıń quslar organizmine hám stress faktorlarına qarsı farmakologiyalıq tásiri kompleksli úyrenilgen. Sanaat qusshılıǵında intensiv texnologiyalar hám texnologiyalıq stressler aqıbetinde kelip shıǵatuǵın oksidlewshi stress, kletka membranalarınıń zıyanlanıwı hám de metabolik buzılıwlardıń aldın alıwda vitamin E hám selen tiykarındaǵı kompleks preparatlardıń áhmiyeti jarıtılǵan. Izertlew nátiyjeleri tawıqlar organizminde antioksidant qorǵanıw sistemasın kúsheytiw, immunomodulyator hám metabolik processlerdi normallastırıw arqalı ónimdarlıqtı arttırıw hám veterinariya ámeliyatında qollanıw boyınsha ilimiy tiykarlanǵan usınıslardı islep shıǵıwǵa xızmet etedi.

GILT SÓZLER Introvit ES 100, qus, stress, farmakologiyalıq tásir, vitamin E, selen, antioksidant qorǵaw, immunomodulyaciya, ónimdarlıq, bioximiyalıq kórsetkishler.

АННОТАЦИЯ В статье комплексно изучено фармакологическое действие орального препарата «Интровит ЕС 100» на организм птицы и его противострессорное влияние. Освещено значение комплексных препаратов на основе витамина Е и селена в предотвращении окислительного стресса, повреждения клеточных мембран и метаболических нарушений, возникающих вследствие интенсивных технологий и технологических стрессов в промышленном птицеводстве. Результаты исследования служат усилению антиоксидантной защитной системы организма кур, нормализации иммуномодулирующих и метаболических процессов с целью повышения продуктивности, а также разработке научно обоснованных рекомендаций для ветеринарной практики.

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА Интровит ЕС 100, птица, стресс, фармакологическое действие, витамин Е, селен, антиоксидантная защита, иммуномодуляция, продуктивность, биохимические показатели.

ABSTRACT This article provides a comprehensive study of the pharmacological effects of the oral preparation "Introvit ES 100" on the poultry organism and its anti-stress efficacy. It highlights the importance of complex preparations based on vitamin E and selenium in preventing oxidative stress, cellular membrane damage, and metabolic disorders caused by intensive technologies and technological stresses in industrial poultry farming. The research results contribute to strengthening the antioxidant defense system of chickens, normalizing immunomodulatory and metabolic processes to increase productivity, and developing scientifically grounded recommendations for veterinary practice.

KEYWORDS Introvit ES 100, poultry, stress, pharmacological effect, vitamin E, selenium, antioxidant defense, immunomodulation, productivity, biochemical parameters.

Kirisiw: Respublikamızda sharwashılıq tarawı hám onıń áhmiyetli tarmaqlarınan biri bolǵan qusshılıqtı rawajlandırıwǵa ayrıqsha itibar qaratılmaqta. 2022-2026-jıllarǵa mólsherlengen mámleketlik baǵdarlamalarda qusshılıq ónimlerin islep shıǵarıw kólemin arttırıw, xalıqtı sapalı hám qáwipsiz azıq-awqat ónimleri menen támiyinlew, eksport potencialın kúsheytiw jáne tarawǵa zamanagóy ilimiy qatnaslar hám innovaciyalıq texnologiyalardı engiziw tiykarǵı wazıypalar sıpatında belgilengen. Bul wazıypalardı nátiyjeli ámelge asırıw qusshılıq tarmaǵınıń turaqlı rawajlanıwın támiyinlewde úlken áhmiyetke iye. Sonıń menen birge, qusshılıq xojalıqlarında ónimdarlıqtıń tómenlewi, ot-jemniń jumsalıwınıń artıwı, keselliklerge qarsılıq dárejesiniń azayıwı hám quslardıń nabıt bolıwı xojalıqlar ushın sezilerli ekonomikalıq zıyan keltiriwi múmkin.

Bul mashqalalardı saplastırıw maqsetinde qusshılıqta tábiyǵıy hám biologiyalıq aktiv, importtıń ornın basatuǵın veterinariya preparatlarınan paydalanıw áhmiyetli másele bolıp esaplanadı.

Temanıń áhmiyetliligi: Introvit ES 100 preparatınıń stresske qarsı farmakologiyalıq tásiri, immun sistemanı qollap-quwatlawdaǵı roli hám metabolik proceslerge tásiri tereń ilimiy analizdi talap etedi. Atap aytqanda, vitamin E hám selen tiykarındaǵı kompleksler quslardıń salamatlıǵı, ónimdarlıǵı hám azıq-awqat qáwipsizligin támiyinlewde áhmiyetli qural sıpatında tán alınbaqta. Sol sebepli, Introvit ES 100 preparatınıń farmakologiyalıq tásirin úyreniw tek ǵana respublikalıq emes, al xalıqaralıq ilimiy jámiyetshilik ushın da áhmiyetli másele esaplanadı. Usı kózqarastan, vitamin E hám selen tiykarındaǵı kompleks preparatlardan biri bolǵan Introvit ES 100 qusshılıq ámeliyatında keńnen qollanılmaqta.

Bul preparat antioksidant, immunomodulyator hám metabolik aktivlestiriwshi qásiyetlerge iye bolıp, qus organizminde fiziologiyalıq processlerdi normallastırıwǵa xızmet etedi. Biraq, Introvit ES 100 preparatınıń tawıqlar organizmine kórsetetuǵın farmakologiyalıq tásiri, onıń bioximiyalıq, immunologiyalıq hám morfologiyalıq tárepleri ele jeterlishe kompleksli hám sistemalı túrde úyrenilmegen.

Sanaat qusshılıǵında intensiv texnologiyalardıń keńnen engiziliwi qus organizmine sezilerli dárejede fiziologiyalıq hám metabolik júk túsiwine alıp kelmekte. Quslardıń joqarı tıǵızlıqta saqlanıwı, tez ósiwge baǵdarlanǵan selekciya, mikroklimat faktorlarınıń ózgeriwsheńligi, azıqlandırıwdaǵı teń salmaqlılıq buzılıwları hám texnologiyalıq stress faktorları quslarda oksidlewshi stresstiń kúsheyiwine sebep boladı. Oksidlewshi stress nátiyjesinde kletka membranalarınıń zıyanlanıwı, ferment sistemaları aktivliginiń páseyiwi hám ishki aǵzalar xızmetiniń buzılıwı baqlanadı, bul bolsa tikkeley ónimdarlıqtıń páseyiwine alıp keledi.

Vitamin E hám selen qus organizminde antioksidant qorǵaw sistemasınıń tiykarǵı komponentleri bolıp, olar kletkalardı erkin radikallar tásirinen qorǵawda áhmiyetli rol atqaradı. Vitamin E lipidler peroksidleniwi proceslerin sheklep, kletka membranaları turaqlılıǵın támiyinlese, selen glutation peroksidaza fermenti quramına kirip, peroksid birikpelerdi ziyansızlandıradı. Bul dárilik zatlardıń jetispewshiligi qus organizminde bawır hám júrek bulshıq etleriniń distrofiyası, immunitettiń tómenlewi hám ónimdarlıqtıń tómenlewi menen ótedi..

Usı táreplerdi esapqa alǵan halda, vitamin E hám selen tiykarındaǵı kompleksli preparatlardı qusshılıqta qollanıw ilimiy hám ámeliy kózqarastan úlken áhmiyetke iye. Sonday preparatlardan biri bolǵan Introvit ES 100 qusshılıq ámeliyatında antioksidant, immunomodulyator hám metabolik stimulyator sıpatında keń qollanılmaqta. Biraq, Introvit ES 100 preparatınıń tawıqlar organizmine kórsetetuǵın farmakologiyalıq tásiri, onıń gematologiyalıq, bioximiyalıq, immunologiyalıq hám morfologiyalıq tárepleri boyınsha ilimiy tiykarlanǵan, kompleksli izertlewler jeterli dárejede alıp barılmaǵan.

Antibiotiklerden paydalanıwdı sheklew, ekologiyalıq taza hám qáwipsiz ónimler islep shıǵarıw zárúrligi biologiyalıq aktiv preparatlardı ilimiy tiykarda izertlewdi talap etpekte. Usı kózqarastan, Introvit ES 100 preparatınıń tawıqlar organizmine farmakologiyalıq tásirin úyreniw tek ǵana respublikalıq emes, al xalıqaralıq ilimiy jámiyetshilik ushın da aktual esaplanadı. Solay etip, Introvit ES 100 oral preparatınıń tawıqlar organizmine farmakologiyalıq tásirin kompleksli úyreniwge baǵıshlanǵan bul izertlew teması óziniń ilimiy jańalıǵı, ámeliy áhmiyeti hám zamanagóy qusshılıq talaplarına sáykesligi menen áhmiyetli ekenligi tiykarlanǵan.

Usı dissertaciya jumısı Introvit ES 100 oral preparatınıń tawıqlar organizmine farmakologiyalıq tásirin kompleksli bahalawǵa baǵıshlanǵan bolıp, onda preparattıń klinikalıq, gematologiyalıq, bioximiyalıq, immunologiyalıq, antioksidant hám morfologiyalıq tárepleri sistemalı túrde úyrenildi. Izertlew nátiyjeleri qusshılıq farmakologiyası hám veterinariya bioximiyası pánlerin bayıtıw menen birge, Introvit ES 100 preparatın ámeliyatta qollanıw boyınsha ilimiy tiykarlanǵan usınıslar islep shıǵıwǵa xızmet etedi.

Dissertatsiya teması Ózbekstan Respublikası awıl xojalıǵı hám veterinariya tarawın rawajlandırıwǵa qaratılǵan mámleketlik baǵdarlamalar menen úylesimli bolıp, qusshılıq ónimlerin islep shıǵarıw nátiyjeliligin arttırıwǵa xızmet etedi. Izertlew nátiyjeleriniń ámeliy áhmiyeti sonnan ibarat, olar qusshılıq xojalıqlarında quslardıń salamatlıǵın bekkemlew, ónimdarlıqtı arttırıw hám ekonomikalıq nátiyjelilikti jaqsılaw imkaniyatın beredi.

PAYDALANILǴAN ÁDEBIYATLAR DIZIMI

1. Величко О. А. Продуктивность и качество яиц кур при различном уровне кальция в комбикормах // Зоотехния. — 2008. — № 10. — С. 28–29.
2. Кондрахин И. П. и др. Методы ветеринарной клинической лабораторной диагностики. — Москва: КолосС, 2004. — 520 с.
3. Норбоев Қ. Н., Бакиров Б., Эшбуриев Б. Ҳайвонларнинг ички юқумсиз касалликлари. — Тошкент, 2020. — Б. 209–255.
4. Brennan L., Owende P. Biofuels from microalgae: a review of technologies for production, processing and extraction of biofuels and co-products // Renewable and Sustainable Energy Reviews. — 2010. — Vol. 14. — P. 557–577.
5. Al-Mansour S. et al. Feed efficiency and blood hematology of broiler chicks given a diet supplemented with yeast culture // International Journal of Poultry Science. — 2011. — Vol. 10, No. 8. — P. 603–607.

https://doi.org/10.66073/ReFocus-Conf/1311036